

Jag tänkte både börja och avsluta med ett tack, så att det blir som ett fint band att slå in talet med.

Först och främst vill jag rikta ett stort tack till Selma Lagerlöf-sällskapet. För priset, för den fina motiveringen och för helgen då vi gått i Selmas Lagerlöfs fotspår i Landskrona, men också för utflykten till Ven, och för alla samtal vi haft tillsammans. Tack Eva Helen Ulvros, Anneli Oxenstierna, Åke Jönsson, Jakob Olsson, Ida-Matilda Öiulfstad och förstås: Lena Carlsson som också instiftade priset från första början.

De senaste åren har jag illustrerat en rad kapitel- och bilderböcker. Ibland har jag arbetat med andra, som när jag illustrerat historier från Mumindalen eller någon av Astrid Lindgrens berättelser. Men jag har även skrivit och illustrerat en rad egna böcker. De handlar alla om djur på olika äventyr. De möter svårigheter som kan vara yttre eller inre, i relation till varandra eller i mötet med en plats.

Det är en slump att jag kom att skriva för barn, eftersom jag alltid bara längtat efter att berätta historier i ord och bild. Jag nästan struntade i att det var barnen som var mottagare. Det beror nog på att jag själv tyckte om de författare som tog mig på största allvar när jag var liten — de som aldrig försökte förenkla eller hålla tillbaka något som var svårt eller mörkt. Till dem räknar jag bland annat Tove Jansson, Astrid Lindgren, Maria Gripe, och förstås, Selma Lagerlöfs berättelse om Nils Holgersson som reser genom Sverige.

Jag kände att det var som ett kontrakt mellan författaren och mig som läsare. De litade på att jag kunde ta till mig det de ville säga, och jag litade på att de skulle leda mig tryggt genom berättelsen. Och blev det för läskigt visste jag: det var bara att slå igen pärmarna! När jag nu skriver själv tänker jag ofta på det där kontraktet. Och hur fint det är att ha världens mest kräsna läsare som målgrupp. Läsare som känner direkt om man försöker undanhålla eller bortförklara något svårt...

Att mina böcker handlar om djur beror på min egen kärlek till djur och natur. Jag bor inte i Värmland som Selma gjorde under en stor del av sitt liv, men däremot ser jag Dalarnas skogar rakt utanför mitt ateljéfönster. Det influerar förstås böckerna. Ibland har jag björnbajs i trädgården — då vet jag att det blir en riktigt bra dag vid skrivbordet!

När jag läser Selma Lagerlöf, förstås om Nils Holgersson, men också när jag läser om hennes övriga verk, blir jag tagen av hennes kunskap och nyfikenhet på naturen. Jag vill våga påstå att hon inte bara stod på människornas sida, utan också på djurens. Till och med i de mest oväntade historierna dyker den där kärleken upp. I spökhistorien *Karln* hittar jag ett stycke om kungsfåglar. De kommer gående med en gul tofs på hjässan som "står rätt upp av förvåning".

Som illustratör får man ofta höra att en bra bild har en väl avvägd balans mellan ljus och mörker. Då blir den indragande och intressant att titta på. När jag läser Selma inser jag att hon målar upp just en sådan bild i sina berättelser. Det kan bli mörkaste mörkt, men så blänker det till och vägs upp av några väl valda ljusa partier. Det är fascinerande och faktiskt lite provocerande: hon får det att se så självklart ut, vilket är det svåraste av allt.

Slutligen vill jag rikta ett tack till mina föräldrar, för att jag fick växa upp i ett hem som svämmade över av berättelser. Om alla barn fick en sådan start skulle det bli läsare av varenda unge.

Cecilia Heikkilä
Landskrona, 1 september 2024.